

Met moed en meesterschap!

DE
ONDERWIJS
SPECIALISTEN

Strategische koers 2026 - 2029

*Dromen
en doen!*

*Onze identiteit -
in 2029*

*Elke leerling dichtbij
huis naar school*

Inhoud

Het
verhaal
achter
deze koers

5

17

Hoge
Verwachtingen

8

Onze
ambitie

12
Onze
identiteit
in 2029

33
Onze
expertise
in 2029

22
Onze samen-
werkingen
in 2029

16
Onze
kwaliteit
in 2029

colofon

Dit is een uitgave van De Onderwijsspecialisten
Vormgeving: Henry & Ruben, PZNN
Fotografie: Ingrid Joppe, Olaf van de Kraats en Judith Visser

Samen met jou!
Dat is de titel
van onze vorige
strategische
koers. Wil je
weten wat we
allemaal bereikt
hebben? Of eens
meekijken achter
de schermen?
Via de QR-code
vind je onze
mini-
documentaires

Dromen en doen!

Stijn wil later auto's verkopen. Het liefst bij Lamborghini.
Een prachtige droom, waar je verderop in dit magazine meer
over leest. Net als over de dromen van Hugo, Nick en Marijke.

We hebben allemaal onze dromen in het leven. Ze geven ons
energie – de motivatie om door te gaan, ook als het even niet
zo gemakkelijk is.

De afgelopen vijf jaar werkten we met
De Onderwijsspecialisten aan onze droom “Samen
met jou”. We wilden flinke stappen zetten op weg naar
inclusiever onderwijs, en hadden ons voorgenomen om
méér samen te werken. Met leerlingen, ouders, partners.
We wilden onze deuren openzetten, naar buiten gaan.

Dat is gelukt! We kijken met trots terug op wat we als
onderwijsspecialisten bereikt hebben. Ook daarvan vind
je in dit magazine mooie voorbeelden.

Inmiddels kijken we alweer verder vooruit, met onze
nieuwe koers. Onze nieuwe droom is één plek voor alle
kinderen – in de buurt, voor de buurt. Met leertrajecten,
stages, zorg, ondersteuning en ontmoeting. Een
plek waar je leert, werkt, speelt, groeit. Waar ouders,
vrijwilligers, zorgprofessionals en onderwijsmensen
samenwerken aan het mogelijk maken van ontwikkeling.

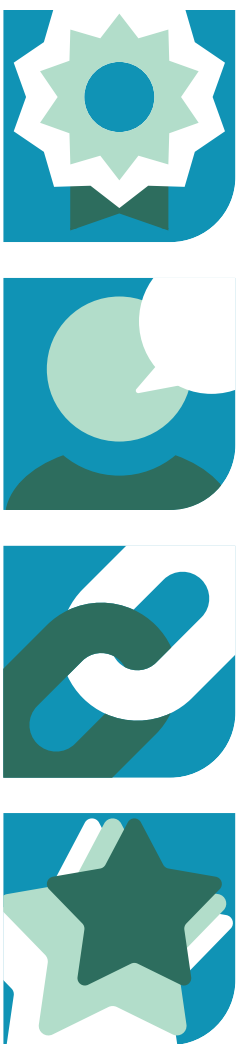
De komende periode bouwen we samen aan die droom.
We gaan het doen!

Dat vraagt van iedereen energie en inzet. Het gaat
tijd kosten. En we zullen af en toe gefrustreerd raken.
Maar we gaan het aan, met lef en expertise, en met
onze droom voor ogen.

We hopen dat jij met ons meebouwt! En geven je met
dit magazine alvast inspiratie.

Alle moed en meesterschap gewenst!

Astrid Berendsen en Hennie Loeffen
College van Bestuur
De Onderwijsspecialisten

Ken je dat gevoel?

We staan aan het begin van een bijzondere tijd. Dat klinkt een beetje groot misschien, maar we menen het wel. Want de komende periode bouwen met zijn allen verder aan inclusieve leeromgevingen. Plekken waar elke leerling welkom is om op haar of zijn niveau te leren. Het liefst onder hetzelfde dak. En waar leerlingen, ouders, onderwijs- en zorgprofessionals, bedrijven en buurtbewoners sámen optrekken. Er zijn voor elkaar. Precies zoals het past bij onze missie: voor ieder kind een volwaardige plek in de samenleving.

Dit is een prachtige én spannende ontwikkeling. Het voelt als een moment van de waarheid. Want hoewel we ons ideaalbeeld glashelder voor ogen hebben, weten we nog niet precies hoe we er moeten komen. Gelukkig zijn er al mooie voorbeelden, die laten zien dat het kán. En gelukkig zien we dat onze partners er ook op beginnen te sturen. Maar hoe we inclusieve leeromgevingen samen met anderen voor ieder kind gaan realiseren – dat is nog een zoektocht.

Het roept meteen de vraag op: wie zijn wij dan in die samenwerking? Waar zijn wij van? Dat gevoel ken je waarschijnlijk uit je eigen leven. Toen je ging studeren, of aan je eerste baan

begon. We vinden onszelf als het ware een beetje opnieuw uit.

Dat doen we met moed. Met goede moed om precies te zijn. En dat doen we met meesterschap, met alle kennis en ervaring die we in huis hebben.

In deze strategische koers kijken we eerst met je terug op de afgelopen vier jaar. Vervolgens lees je wat we zien gebeuren in de wereld om ons heen, én hoe deze koers tot stand is gekomen. Daarna over onze ambities én hoe we die waarmaken.

We kijken ernaar uit om samen met jou aan de slag te gaan!

Het verhaal achter de koers

Ons vertrekpunt

Wat hebben we bereikt ten opzichte van vier jaar geleden? Daarmee begint deze strategische koers. Het antwoord lees je hieronder. Je ziet waar we trots op zijn, en wat er nog beter kan.

Een stevige basis ...

Vier jaar geleden gingen we op pad met onze koers Samen met jou! We hadden een helder doel, namelijk inclusiever onderwijs. En we wisten: dat doel kunnen we alleen sámen met anderen bereiken. Vandaar ook de titel van de koers.

Wat hebben we een mooie stappen gezet op het gebied van samenwerking! Met elkaar, met leerlingen, ouders en andere partners. En vooral: mét resultaat. Er zijn trajectklassen, symbiosetrajecten, structuurklassen en andere vormen van samenwerking met het regulier onderwijs ontstaan. Soms kleinschalig, soms als tussenoplossing, maar altijd met hetzelfde doel: inclusiever onderwijs. Eerlijk? We konden ons dat vier jaar geleden nog niet voorstellen. Het maakt ons trots!

Dat was niet het enige resultaat. Ook op andere gebieden uit onze vorige koers maakten we een flinke sprong voorwaarts. Zo was een van de doelen om voor alle leerlingen een passend aanbod te hebben, óók voor leerlingen met een specifieke problematiek. Dat is gelukt. Ook hebben we de kwaliteit van onderwijs – met name de basisvaardigheden – verhoogd. Daarnaast hebben we het leiderschap in onze organisatie verder ontwikkeld, en is onze sturingsfilosofie Anders Vasthouden meer gaan leven. Dankzij programmatisch werken, zijn we doelgerichter geworden, creëren we gemakkelijker overzicht, en verbinden we steeds vaker verschillende disciplines met elkaar.

... en ruimte voor ontwikkeling

We zien ook dat we nog winst kunnen halen. Zo kan de kwaliteit van ons onderwijs hoger, en kan onze eigen houding nog meer uitnodigend en richtinggevend zijn. Of het nu naar ouders, collega's of andere partners is. In de waan van de dag, of in lastige situaties, hebben we soms moeite om hen op een open

“Deze strategische koers is van ons allemaal”

manier te ontvangen of juist te benaderen. En om onze eigen beelden en kaders los te laten in de samenwerking met elkaar en met partners.

Deels heeft dit te maken met bestaande structuren, zoals wetgeving en financiering. Maar eerlijk? Het is ook een kwestie van cultuur. Soms zijn we nog iets te terughoudend als het spannend wordt. Of dat nu in de samenwerking met leerlingen, ouders, collega's, of partners is.

We stellen onze verwachtingen van leerlingen soms bij als bijvoorbeeld een leerling tegenslag ervaart, of nemen iets over terwijl we juist zouden moeten ondersteunen. En hoewel we elkaar wel eens opzoeken voor reflectie, of om van elkaar te leren, gebeurt dat nog niet altijd structureel.

Als we het echt samen willen doen, dan zullen we elkaar ook moeten ontvangen en openstaan voor feedback, ons kwetsbaar durven opstellen. Pas dan komen we samen verder en kunnen we van elkaar leren.

Een woelige wereld

De ontwikkelingen in de wereld om ons heen nemen we natuurlijk mee in onze strategische koers. Twee ontwikkelingen springen eruit. Daarover lees je hieronder.

Sociale samenhang is geen vanzelfsprekendheid ...

We liggen op koers op weg naar inclusiever onderwijs. Maar we zien ook dat de wereld om ons heen de andere kant op kan bewegen. Zoals het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) het zegt: 'De sociale samenhang in Nederland is stabiel, maar grote verschillen in opleiding, afkomst, inkomen of overtuiging tussen groepen mensen baren zorgen. Het is geen vanzelfsprekendheid en vraagt in ons land dan ook om aandacht. Daarvoor zijn gelijkwaardigheid, ruimte voor ontmoetingen en gemeenschappelijke doelen van belang'.

Het SCP geeft ook aan dat het voorkomen van gescheiden leefwerelden, het bestrijden van discriminatie en het bevorderen dat mensen meedoen in de samenleving bijdragen aan de sociale samenhang. Zonder bewuste inzet kan het gevoel van 'samen leven' verdwijnen en bestaat het risico dat de kloof tussen groepen kan groeien. Wij zijn ervan overtuigd dat het onderwijs hier een essentiële rol in heeft.

... en onze samenleving wordt steeds afhankelijker van specialistische hulp

In 2000 kreeg 1 op de 27 jongeren jeugdhulp. Inmiddels is dat 1 op de 6. Ook in ons onderwijs zien we deze trend. Onze scholen zijn de afgelopen vijf jaar met duizend leerlingen

gegroeid. We hebben wachtlijsten, en onze gebouwen barsten uit hun voegen. Deze ontwikkeling is onhoudbaar. Als deze lijn doorzet, kunnen we niet meer iedereen helpen.

Een gedragen aanpak

Deze strategische koers is van ons allemaal. We hebben er samen over nagedacht en op gereflecteerd. Zo hebben we ervoor gezorgd dat de koers inspireert én werkbaar is in het werk van alledag. Hieronder lees je hoe we het hebben aangepakt.

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

Het afgelopen half jaar hebben collega's uit alle lagen en functies van de organisatie gewerkt aan onze nieuwe koers. Dit deden ze in twee ontwerpteams, onder leiding van een projectteam. Het eerste team legde de basis, het tweede bouwde daarop verder. Samen zorgden ze voor een rijk perspectief. Bovendien haalden ze verhalen op bij leerlingen, ouders, collega's uit het regulier onderwijs, zorgpartners en gemeenten. Wat leeft er? Wat zijn zorgen en wensen? Het projectteam hield directeuren en andere betrokkenen tussentijds op de hoogte, zodat we konden bijsturen als dat nodig was.

Alle input en reflecties hebben we gebundeld in vier thema's. Die hebben we verdiept tijdens een grote bijeenkomst met meer dan honderd collega's, zoals leerkrachten, intern begeleiders en medewerkers uit de ondersteunende dienst. Ook dat leverde waardevolle inzichten op, die ons nog beter hielpen om het beleid en de praktijk met elkaar te verbinden.

Ten slotte maakten we de cirkel rond: de ontwerpteams, directeuren en afdelingshoofden, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en de raad van toezicht keken mee naar de teksten. Zo is deze koers écht van ons samen.

Onze ambitie

Met deze strategische koers zetten we weer een stip op de horizon. Hieronder lees je over die richting, én over hoe we met zijn allen koers houden.

Dit is waar we voor gaan

Vastberaden voor inclusiever onderwijs ...

Onze ambitie voor de komende jaren is glashelder: we willen dat inclusiever onderwijs werkelijkheid wordt. Dit doel is hetzelfde als vier jaar geleden. Logisch ook, het is een grote beweging die je niet van de ene op de andere dag gerealiseerd hebt. Tegelijkertijd voelen we de verantwoordelijkheid én de urgentie om er meer tempo mee te maken.

Daarvoor is een aantal redenen. De belangrijkste is dat wij – via onderwijs – mee willen bouwen aan een inclusieve maatschappij, waarin iedereen een volwaardige plek heeft. Dat is ook de missie van onze organisatie.

Daarnaast zien we dat inclusiever onderwijs harder dan ooit nodig is om de ontwikkelingen in de samenleving het hoofd te bieden. Je las hiervoor al over polarisering en een steeds grotere afhankelijkheid van specialistische hulp. Dat gaat ten koste van de gezamenlijke veerkracht. En dat is niet houdbaar.

Wij zien nu al dat het niet langer kan zo. Steeds meer kinderen dreigen buiten de boot te vallen in het regulier onderwijs, en onze scholen raken overvol. We hanteren inmiddels bij meerdere scholen een wachtlijst. Het systeem lijkt op die manier vooral exclusief te worden. Wij moeten – mét al onze partners – inclusiever worden, om te zorgen dat meer kinderen kunnen profiteren van een sterk onderwijsaanbod.

Eerst ambitie dan succes

... in radicaal inclusieve leeromgevingen

Wie nu praat over onderwijs, denkt vaak in niveaus. Kinderen beginnen in het regulier onderwijs, en als ze het daar niet redden, 'zakken ze af' naar speciaal basis onderwijs. Lukt het daar ook niet? Dan gaan ze naar het gespecialiseerd onderwijs en uiteindelijk naar zorg of dagbesteding.

In dit beeld is inclusiviteit vooral een kwestie van richting: kijken wie er van zorg naar onderwijs kan, en wie van gespecialiseerd naar regulier onderwijs. Maar daarmee doe je het nog steeds niet samen.

Wat wij voor ons zien, is radicaal anders: één omgeving voor iedereen, het liefst met alle kinderen samen onder hetzelfde dak.

In zo'n omgeving is elk kind welkom om zich op haar of zijn niveau maximaal te ontwikkelen. Er zijn verschillende klassen en vormen van stage of arbeid. Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte kunnen hier (deels) in aparte groepen les krijgen, als dat nodig is. Maar ze groeien wél samen met hun buurtgenootjes op, onder hetzelfde dak.

In zo'n omgeving werken we met zijn allen samen. Niet boven of onder elkaar, maar in een sterke cirkel: ouders, onderwijsexperts, jeugdhulpverleners, zorgverleners en vrijwilligers, om er maar een paar te noemen. Niemand hoeft het hier alleen of zelf te doen. We zijn er allemaal voor elkaar. Het goede nieuws is: dit kan! Dat zien we bijvoorbeeld in het

Gele Park, en in het Kindcentrum Borgele. En we zien elementen ervan in verschillende samenwerkingen.

Al die mooie voorbeelden hebben één ding gemeen: er zit een wederkerigheid in. Mensen durven van elkaar afhankelijk te zijn. Hulp te vragen, en hulp te geven. Een leerling die een dagje bij de één in de klas zit, en dan een dagje bij de ander. Zo kun je samen heel veel regelen. En leggen we samen de basis voor een inclusieve maatschappij.

Dit is hoe we koers houden

We blijven bij ons besluit om niet meer te groeien ...

Het afgelopen jaar namen we een belangrijk besluit: we willen niet meer groeien. Het eerlijke verhaal is ook dat De Onderwijsspecialisten niet verder kán groeien. Het is voor onze continuïteit niet verantwoord, en bedrijfsmatig onmogelijk, om een voortdurende toename van leerlingen op te vangen. We moeten wel keuzes maken over wie we toelaten.

Tegelijkertijd is ons belangrijkste doel dat we er samen voor alle leerlingen zijn. En daar helpt dit besluit juist bij. Het stimuleert ons én onze partners om het gesprek te voeren over onze gezamenlijke verantwoordelijkheid: inclusiever onderwijs.

...en gaan aan de slag met vier thema's

We hebben vier thema's gedefinieerd die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Vier thema's onlosmakelijk met elkaar verbonden

Onze identiteit

Het eerste is Onze identiteit. Dit thema heeft voor ons alles te maken met moed. In de beweging naar inclusiever onderwijs, stellen we onze eigen

positie ter discussie. Wanneer en voor wie zijn wij belangrijk? Wijzelf én al onze samenwerkingspartners moeten haarscherp hebben wat onze grote kracht is, en wat we over en weer van elkaar kunnen verwachten. Zo kunnen we goed met elkaar samenwerken.

Onze kwaliteit

Vervolgens moeten we die identiteit natuurlijk ook waar kunnen maken. Daarbij helpt het tweede thema: Onze kwaliteit. Want die willen we

natuurlijk behouden of zelfs verhogen. Daarom gaan we uit van hoge verwachtingen en stellen we heldere kaders.

Onze samenwerkingen

Met het derde thema gaan we daadwerkelijk verder bouwen aan inclusiever onderwijs: Onze samenwerkingen. Hiervoor is het belangrijk dat scholen in de omgeving steeds nauwer

met elkaar samenwerken. Dat organiseren we duurzaam in vier regio's.

Onze expertise

Het laatste thema gaat over het levend houden van de drie vorige thema's, dankzij Onze expertise. We zorgen dat onze basis op orde blijft, en blijven expertise

ontwikkelen en delen. Binnen onze organisatie én erbuiten.

... die we uitwerken in programma's, regionale impactplannen en schoolplannen

We slaan de brug tussen deze strategische koers en de uitvoering in de dagelijkse praktijk op een aantal manieren. De eerste is via onze programma's. In deze programma's bundelen onze scholen hun krachten. We hebben drie programma's, die aansluiten bij de thema's uit deze koers. Ze zijn voorzien van thema's, tijdlijnen, actoren en meetbare resultaten. Zo kunnen we onze expertise samenbrengen en vergroten, en onze kwaliteit verder verhogen.

Daarnaast concretiseren we deze strategische koers in schoolplannen en in zogenoemde regionale impactplannen. Dit zijn plannen die we in elke regio samen met onze partners maken, om inclusiever onderwijs te realiseren. Ieder jaar zoomen we verder in via onze kaderbrief (routekaart) en jaarplannen.

“Ik zou wel 108
willen worden”

“Na de zomervakantie mag ik thuis een mierenkolonie houden van speciale oogstmieren, die zijn heel speciaal omdat ze niet stelen en niet bijten, ook de koningin niet. Je kunt zien hoe ze zich voortplanten.”

“Ik zou wel 108 willen worden. Dat lukt me wel door gezond te eten, geen criminele pilletjes te nemen, geen alcohol te drinken en 0% stress te hebben! Geen stress hebben lukt me door aan goede gedachten te denken als er dingen niet goed gaan. Bij stress hoort ook onzekerheid, want dan denken mensen vaak dat ze niet goed genoeg zijn.”

Hugo Romein (10) Floriant

Onze identiteit in 2029

We nemen onze verantwoordelijkheid met moed en meesterschap. In 2029 herkennen mensen ons aan onze moed en ons meesterschap. We hebben de intrinsieke motivatie om in actie te komen. Om het goede te doen voor de leerling, ook als we nog niet precies weten waar het uitkomt.

We zijn nieuwsgierig, lerend en uitnodigend. Juist als het spannend is of als het druk is. Vanuit onze eigen kracht durven we het vertrouwde los te laten in de samenwerking met onze partners, zodat we ruimte vinden voor nieuwe mogelijkheden. Dat kunnen we. Het is wat we dagelijks doen in onze samenwerking met leerlingen: in verbinding blijven, en kansen vinden – met oog voor het geheel.

Onze moed is niet roekeloos of kortzichtig, maar waardevol dankzij ons meesterschap. We weten waar we het over hebben en daarmee dwingen we respect af. De combinatie van moed en meesterschap maakt dat we onze verantwoordelijkheid kunnen nemen. Vanuit vertrouwen, met een open houding, en met oog voor wat er nodig is.

We werken overal en met iedereen volgens onze sturingsfilosofie

In 2029 werkt elke Onderwijsspecialist samen volgens onze sturingsfilosofie Sterker met jou!. In deze filosofie hebben we de principes van Anders Vasthouden verder uitgewerkt voor onze organisatie. Sterker met jou! is gebaseerd op drie beloftes: we werken vanuit de bedoeling, we versterken elkaar, en we staan naast elkaar. De bedoeling is helder: dat is de ontwikkeling van leerlingen. Draagt wat we doen daaraan bij? Dan gaan we ervoor. Is dat niet het geval? Dan durven we los te laten.

Elkaar versterken betekent: helpen zonder het over te nemen. Samen oplossingen vinden, in plaats van problemen doorschuiven. Dat vraagt eigenaarschap, wederkerigheid en de moed om het goede gesprek te voeren. Daarbij kiezen we bewust positie: niet tegenover elkaar, of vanuit hiërarchie, maar náást elkaar. We zoeken de ander op, en zijn elkaar nabij.

“Samen
oplossingen vinden,
in plaats van problemen
doorschuiven”

Werken volgens deze filosofie is niet altijd makkelijk. Zeker niet als de druk toeneemt. Daarom prioriteren we onze werkzaamheden, zodat we regelmatig de tijd kunnen nemen om stil te staan bij de vraag: doen we het goede, en doen we dat ook goed? Zo houden we samen koers én maken we ruimte voor (individueel) vakmanschap.

Wij zijn specialist in het neerzetten van een inclusiever pedagogisch klimaat

In 2029 zijn we nog steeds expert in het ondersteunen van leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte. Daarbij kijken we altijd systemisch. We zien een leerling nooit los van haar of zijn omgeving, maar altijd in verbinding met anderen, ouders, school, buurt, zorgstructuren, vrienden, sportclubs bijvoorbeeld. Want als je alléén focust op een leerling, focus je op de uitzondering. Je loopt het risico dat je kinderen apart zet – en dat is precies níet inclusief.

Wij draaien dat om. We kijken naar wat er in de omgeving mogelijk is. Wat kan er anders, zodat iedereen kan meedoen? Dat kunnen we natuurlijk alléén samen met anderen, in een

cirkel van wederkerigheid. Dat levert niet alleen de leerling iets op, maar ook de klas, de school, het netwerk eromheen. Zo creëren we een omgeving en een pedagogisch klimaat waarin iedereen erbij hoort én tot zijn recht komt.

We zijn er voor leerlingen, ouders, leerkrachten en andere partners

In 2029 zijn we er samen met ouders en partners voor alle leerlingen. We zetten ons rechtstreeks in voor professionals in het regulier onderwijs én voor leerlingen die onze expertise het hardst nodig hebben. Daarbij definiëren we niet bij voorbaat harde grenzen.

De ontwikkeling van een leerling wordt niet alleen bepaald door wat zij of hij zelf kan of niet kan, maar vooral door wat we samen in en met de omgeving mogelijk maken. Daarom werken we samen met leerlingen, ouders, leerkrachten en andere partners aan een sterke, inclusieve pedagogische basis en leeromgeving. We geven lucht aan situaties die vacuüm zijn getrokken. We helpen om uit te zoomen, en te kijken naar wat er wél kan. Zo zorgen we met meer aandacht, voor meer mogelijkheden.

Dit is wie we zijn

In 2029 is onze identiteit nog duidelijker voelbaar. En de basis daarvoor leggen we vandaag. Een adviseur onderhoud, een leerkracht, een ouder, een teamleider en een onderwijsondersteuner vertellen erover. Je leest hoe zij de organisatie ervaren, wat ons werk kenmerkt, wat ons sterk maakt én welke uitdagingen zij zien.

“Elke leerling heeft eigen behoeften, en ik vind het mooi om flexibel te kunnen inspelen op wat een kind nodig heeft. Oprechte interesse en aandacht voor een leerling zijn cruciaal.

Als een leerling zich vertrouwd voelt bij een docent, kan het groeien. Elke leerling heeft potentie, en aandacht en vertrouwen zijn belangrijk om dat te laten zien. Ik wil leerlingen vooral het gevoel geven dat zij zelf het verschil kunnen maken.

Ons team werkt goed samen en we helpen elkaar, vaak met een stukje humor. Sinds dag één voelde ik me geholpen en gezien. Je hebt altijd een vangnet van collega's waar je op kunt leunen. Voor dit werk moet jezelf goed kennen en stevig in je schoenen staan. Het is ook belangrijk om jezelf te zijn, want leerlingen merken het als je anders voordoet.”

Melvin Bresser | docent bij Gentiaan College

“We kunnen kritisch naar onszelf kijken, maar ik maak ook graag positieve dingen bespreekbaar en zichtbaar. Aandacht voor successen stimuleert motivatie en opent nieuwe mogelijkheden. Het geeft mij voldoening als collega's initiatief tonen en verantwoordelijkheid nemen. Uiteindelijk komt dat terecht bij de leerlingen, en dat verhoogt de kwaliteit van ons onderwijs. Als teamleider bied ik mijn collega's de kans om hun eigen kwaliteiten in te zetten. Ik ben aanwezig en geef sturing, maar neem het niet over. Voor mijn werk is vooral kalmte en rust nodig. Je moet doordachte beslissingen kunnen nemen en duidelijkheid, structuur, rust en positiviteit bieden aan zowel leerlingen als collega's.”

Karl van Karnenbeek | teamleider bij Meforta College

“Sterk aan De Onderwijsspecialisten is dat we vrijwel alle expertise in huis hebben, onderwijskundig en facilitair. Dat maakt ons als organisatie krachtig en flexibel. Tegelijkertijd zie ik een risico: door de groei is de organisatie bureaucratischer geworden. Beslissingen over onderhoud lopen nu over meerdere schijven. Dat vertraagt het proces, terwijl wij als facilitaire dienst de kennis en ervaring hebben om die besluiten zelfstandig te nemen.

Ik geloof dat het goed is om mensen binnen de organisatie de ruimte en verantwoordelijkheid te geven om zelf te handelen. Dat maakt het werk leuker én effectiever. Binnen onze technische dienst stimuleer ik dat: collega's mogen zelf beslissingen nemen, ook al gaat er soms iets mis. Dat hoort erbij. Als we alles via te veel regels en lagen laten lopen, verliezen we snelheid en overzicht. Dat komt uiteindelijk onze klanten, de leerlingen en collega's, niet ten goede.”

Jos Baars | adviseur Onderhoud en Facilitair beheer

“Flexibiliteit, openheid, warmte en duidelijkheid: dat heb je nodig voor het werk als leerkracht. Je werkt intensief samen in een klassenteam en goede communicatie is dan essentieel.

Ook moet je grenzen kunnen stellen. Als je echt tijd en aandacht investeert, zie je groei. Bij de leerlingen én bij jezelf. Het is prachtig om te zien welke stappen leerlingen wél kunnen zetten. Soms duurt het even, maar die kleine stapjes naar een doel zijn ontzettend waardevol. Je moet creatief zijn en steeds opnieuw bedenken wat de volgende stap gaat zijn. En als iets niet lukt, dan zoek je een andere manier.”

Annemarie Molenaar | leerkracht bij Meza College

“Wat ik bijzonder vind aan De Onderwijsspecialisten is dat ze lef tonen door zich actief in te zetten voor inclusief onderwijs, terwijl ze van speciaal onderwijs zijn. Ze durven hun eigen expertise en identiteit ter discussie te stellen en nemen daarin zelfs het voortouw. Dat vind ik moedig en innovatief. Zelf geloof ik sterk in een samenleving waarin iedereen mee kan en mag doen, binnen zijn of haar mogelijkheden. Ik gun ieder kind een start in het regulier onderwijs, zodat kinderen van en met elkaar leren, zowel sociaal als in omgang met verschillen.

Tegelijkertijd zie ik ook de uitdaging: hoe krijg je iedereen binnen de organisatie mee in deze verandering? Veel medewerkers hebben een groot hart voor de doelgroep en zijn bang dat ze kinderen tekortdoen als we het anders organiseren. Juist daarom is het zo krachtig dat de organisatie niet alleen binnen de eigen kaders blijft kijken, maar ook ouders, zorgpartners en andere betrokkenen actief betreft bij hun koers. Dat getuigt van visie, lef én van samen doen.”

Ellen te Winkel | ouder en gmr-lid

Onze kwaliteit in 2029

We gaan uit van hoge verwachtingen

In 2029 is werken vanuit hoge verwachtingen gewoon voor ons. Niet omdat alles perfect moet, maar omdat we geloven in ontwikkeling. En omdat we weten dat verwachtingen gedrag beïnvloeden.

Kijken naar mogelijkheden zit in onze aard. Pedagogisch optimisme noemen we dat. De kunst is dat vast te houden, ook als het even tegenzit met een leerling. De kunst is ook om hoge verwachtingen te hebben van iederéén met wie we werken. Of het nu ouders, collega's, partners, directies of bestuurders zijn.

Ons onderwijsaanbod is ambitieus. We werken steeds meer evidence-informed: we combineren ervaring met inzichten uit onderzoek. Wat goed werkt, bouwen we uit. We experimenteren, maar niet lukraak – we doen het doordacht, lerend en altijd samen. We werken met een heldere pdca-cyclus, en nemen de tijd voor het goede gesprek. We staan stil bij wat werkt, en delen dat met elkaar. Ook leren we van wat minder goed gaat. Zo verhogen we de kwaliteit van onze organisatie en ons onderwijs continu.

We ervaren vrijheid, dankzij heldere kaders
Onderwijskwaliteit is voor ons essentieel. Daarom werken we in 2029 met heldere kaders voor bijvoorbeeld pedagogisch en didactisch handelen, basisvaardigheden en het gebruik van evidence-informed werkwijzen.

Heldere kaders geven houvast en veiligheid, en daarmee de ruimte om te kunnen vernieuwen. Daarvoor is het wel belangrijk dat ze werkbaar zijn in de praktijk. Daarom stellen we de kaders samen op, volgens onze sturingsfilosofie. Bovendien zorgen we dat onze processen en overleggen aansluiten bij die kaders. Én zorgen we voor een cultuur van vertrouwen, leren en reflectie. Leiderschap speelt daarbij een sleutelrol. Onze leiders zorgen voor duidelijkheid, helpen om feedback te geven en te ontvangen, en blijven samen kijken naar wat werkt.

H O G E

verwachtingen

Een belangrijk onderwerp in de nieuwe koers is hoge verwachtingen. Sonja Passau, Lianne Lindeman en Izka Hof gaan erover in gesprek. Zij zijn achtereenvolgens directeur onderwijs, directeur van De Rabot, vrijwilliger en oud-leerling bij het Kroonpad.

Sonja: "Hoge verwachtingen is een spannend onderwerp, merk ik. We zijn snel bang dat we té hoge verwachtingen hebben. Dan zeggen we: "we moeten leerlingen niet overvragen", of "dat kan deze leerling helemaal niet, zijn gedrag zit hem in de weg." Ik zou de redenering liever omdraaien: als wij eerst eens een veilig didactisch en pedagogisch klimaat bieden, kan die leerling dan beter tot leren komen? Mijn ervaring is dat daar vaak nog wel wat te winnen is."

Dat herkent Lianne: "Je kunt pas aan hoge verwachtingen gaan denken als het welbevinden op orde is. Die wijsheid is natuurlijk al zo oud als wat: pas als je je goed voelt, kom je tot leren. Daar handelen wij naar. Veel leerlingen komen bij ons jong binnen, op een lage leerroute en met verschillende achtergronden. We tonen lef door ze te plaatsen en weer met plezier naar school te laten gaan. Omdat ieder kind gewoon recht heeft op onderwijs."

Kiezen voor een hogere groep

Lianne: “Dat vraagt soms creativiteit. Soms past een leerling sociaal het beste in groep A, maar zou hij didactisch eigenlijk beter in een andere groep passen. Dan kiezen wij tóch voor die andere groep. Omdat we leerlingen daar meer recht mee doen, en ze er gelukkiger van worden. Dat vraagt van onze medewerkers hard werken om het aanbod voor de groep goed op elkaar af te stemmen. Maar dat samen tóch doen, is voor mij inclusief onderwijs in onze school.”

Sonja Passau

Vaak is dat wel wikken en wegen, ziet Izka: “We hadden laatst op school een discussie met collega's over of een bepaalde leerling wel of niet een zwemdiploma zou kunnen halen. Mijn ervaringen kunnen dan helpen bij de overwegingen.”

Kunnen en aankunnen

Izka: “Ik zat als kind al in een rolstoel. Eerlijk? Als we een pleinspel deden en ik had geen zin meer, ging ik zitten huilen. En dan hoopte ik dat iemand mijn rolstoel wilde duwen. Soms kwam er dan een docent die zei: “Joh, niet zeuren. Je kon dit gisteren, dus je kunt het nu ook.”

“Aan de ene kant was dat wel goed. Ik had die grenzen nodig, om me te kunnen ontwikkelen. Al was de manier waarop dan niet ideaal. Aan de andere kant lukte het soms ook gewoon niet. Kinderen zitten niet voor niets op het speciaal onderwijs. Soms voelde ik me echt overvraagd, en kon ik aan het einde van de week eerst twee uur lang alleen maar schreeuwen als ik thuiskwam.”

“Een docent heeft het eens heel mooi tegen mij gezegd: Izka, dat jij iets kan, betekent niet dat je het ook áánkan. Dat ga ik nooit meer vergeten.”

Ongemakkelijk

Hoge verwachtingen gaan volgens alle drie niet alleen over de leerlingen, maar vooral ook over onszelf. Sonja: “Als orthopedagoog kwam ik in klassen om naar het gedrag van specifieke

leerlingen te kijken. Soms moest ik dan zeggen: “Dat kan ik niet beoordelen, omdat er in de klas eigenlijk onvoldoende structuur is. Dat moet eerst opgelost, voordat we kunnen zien wat er overblijft, wat echt van deze leerling is.”

Daar wordt het ook meteen een beetje ongemakkelijk. Sonja: “Want het gaat niet meer alleen over onze leerlingen, maar ook over onszelf. Het vraagt dat we benoemen wat er beter kan, óók naar elkaar. We moeten onszelf scherp houden: dagen we onze leerlingen wel voldoende uit?”

“Kijk, we willen toe naar inclusief onderwijs. Dat betekent samenwerken met reguliere scholen. Hoe willen we dat doen als we niet zelf óók focussen op leren en ontwikkelen? Het vraagt dat we onze leerlingen aanspreken op een niveau dat net buiten het bereik is van wat ze zelfstandig kunnen, de zone van naaste ontwikkeling heet dat. Dat betekent een stapje extra zetten, bij elkaar in de klas kijken, elkaar beter maken.”

Lef om te dóén

En het vraagt lef, is de ervaring van Lianne. “Veel dingen gaan ook al heel goed. Ik ben trots op de manier waarop onze school in de samenleving staat. Hoe belangrijk dat is, laten de leerlingen ons ook zien. Een voorbeeld, over burgerschap. Dat staat heel sterk. Met carnaval

Lianne Lindeman

is onze school zo ongeveer het dorps huis, met de hele carnavalsvereniging en een dweilorkest hier binnen. Enorm veel prikkels en gezellige drukte, maar leerlingen verrassen ons dan echt: ze kunnen daarin mee, en ze kunnen dat aan! Ook als we daarna bij het verzorgingshuis langsgaan.”

“Dat we soms verrast worden, vind ik geweldig. Blijkbaar hebben ook wij onze vooroordelen. En zonder lef hadden we het niet geweten. We dénken dat iets wel eens lastig kan worden, maar we doen het dan toch. Net als met kamp. Dat is op een terrein dat niet afgesloten is, met bos, waar je lang niet iedereen altijd in het zicht hebt.

Is dat spannend? Nou en of. Maar gaat het goed? Vrijwel altijd. Ik pleit daarom voor durf. Ga dingen doen!”

Sonja: “Een van de dingen die we gaan doen is terugkeer naar het regulier onderwijs standaard opnemen in de gesprekken die we met leerlingen en hun ouders voeren over het ontwikkelingsperspectiefplan. Zo dwingen we onszelf om te kijken: wat zou helpen om terugkeer mogelijk te maken? Of wat moeten we uitproberen om zeker te weten dat het wel of niet kan? Het mag uitdagender. Júíst in het belang van de leerlingen.”

Izka Hof

Lol om verwachtingen

Izka: “Vaak maken mensen een verkeerde inschatting. Ik heb een vriendin van de theatergroep voor mensen met een beperking. Zij ziet er heel normaal uit, en praat normaal. Terwijl ik in een rolstoel zit en soms last heb van spasmes. Maar die vriendin kan ineens helemaal de kluts kwijtraken en heel hard huilen bijvoorbeeld. Als wij met zijn tweeën op een terras zitten, loopt de bediening altijd naar haar, omdat ze denken dat zij de bestelling het beste kan doen. Maar dan klappt deze vriendin helemaal dicht, en blijkt dus dat ik dat veel beter kan. Ja, dan hebben we samen lol, over die verwachtingen die mensen hebben.”

“Denken dat het lastig wordt, en het tóch doen, dat levert de mooiste verrassingen op”

Wij gaan het doen!

Bij De Onderwijsspecialisten werken we in sterke regio's. Zo kunnen we samen met het regulier onderwijs zorgen dat leerlingen zo veel mogelijk in hun eigen buurt naar school gaan.

Onze samenwerkingen in 2029

We bouwen aan een sterke gemeenschap

In 2029 hebben we duurzame lokale en regionale samenwerkingen gerealiseerd. Echt inclusiever onderwijs vraagt om verbondenheid. Dat begint klein en dichtbij. Met elkaar kennen, en elkaar blijven opzoeken. Niet af en toe, maar structureel.

Daarom bouwen we aan sterke netwerken in vier regio's, met hun eigen kenmerken, kansen en uitdagingen: Stedendriehoek, Achterhoek, Arnhem, en Food Valley. De netwerken bestaan onder meer uit scholen, leerlingen, ouders, samenwerkingsverbanden, bedrijven, zorginstellingen, gemeenten en wijkbewoners. We geven de samenwerking doelgericht vorm. Daarvoor schrijft iedere regio een impactplan. Zo ontstaat er een stevig fundament voor duurzame samenwerking.

We versterken het inclusieve pedagogische klimaat binnen en met het regulier onderwijs

We hebben besloten niet verder te groeien, maar laten leerlingen niet in de steek. In 2029 zetten we onze expertise in op de plek waar leerlingen zijn. Samen met het regulier onderwijs bouwen we aan een pedagogisch en didactisch klimaat waarin elk kind kan leren en ontwikkelen. Bijvoorbeeld via integrale voorzieningen, trajectklassen, structuurklassen en symbiosetrajecten. Maar ook door onderwijsprofessionals te ondersteunen, kennis te delen, en gezamenlijke ontwikkeltrajecten op te zetten.

Dit doen we nu al op sommige plekken, en gaan we overal gestructureerd doen. Natuurlijk lopen we daarbij tegen systemen aan – financiering, regels, verschillende belangen. Dan zoeken we met vrolijke veerkracht naar de ruimte om te doen wat wél kan.

Want dat is waar het begint: met mensen die het gewoon gaan dóén, in het belang van de leerling.

We maken onze droom nog deze beleidsperiode zichtbaar

Wat we voor ons zien, kunnen we nu al bouwen: één plek voor alle kinderen, met leertrajecten, stages, zorg, ondersteuning en ontmoeting – in de buurt, voor de buurt.

“Echt inclusiever onderwijs vraagt om verbondenheid. Dat begint klein en dichtbij.”

“Ik vind het fijn om mensen blij te maken met attracties”

“Later wil ik monteur worden bij de Formule 1 of in een pretpark. Ik leer over attracties via YouTube-vlogs en bezoek bijna elke maand een pretpark met mijn vader. Mijn externe stage zou ik graag bij een klein pretpark in de buurt doen.”

“Ik vind het fijn om mensen blij te maken met attracties, dat geeft mij ook een goed gevoel: dat leuke, spannende gevoel als ik in een attractie zit. Ik maak nu al een plan voor de toekomst. Mijn autisme helpt me daarbij: als ik iets met mezelf afspreek, doe ik er alles aan om dat te halen en tot een succes te maken.”

Nick Quirijns (15) De Brouwerij

Mark Faaij (l) en Erik-Jan Hakvoort

Linda van Raaij, Klazina de Smit, Martijn Vooren, Lotte Ikink, Jovanka van Huet Lindeman

Janneke van Loon en Robbert Schutte

Samen werkt!

Inclusief onderwijs klinkt mooi, maar hoe breng je het in de praktijk? Gelukkig hebben we al verschillende samenwerkingen die laten zien dat het kán. Op de volgende pagina's vind je drie voorbeelden. Je leest over de aanpak, de succesfactoren én de geleerde lessen.

Mariëndael-directeur Mark Faaij en directeur Erik-Jan Hakvoort van GSG Guido.

Erik-Jan Hakvoort van GSG Guido (l) en Mariëndael-directeur Mark Faaij

Vijf jaar geleden zocht GSG Guido, een christelijke school voor voortgezet onderwijs, naar manieren om inclusief onderwijs verder vorm te geven. “De hulpvraag onder leerlingen groeit en we willen een breder publiek kunnen bedienen”, zegt Erik-Jan. “Mariëndael vso was hiervoor een logische partner.” Met een subsidie uit het samenwerkingsverband konden ze starten.

“Hiermee hebben wij een collega vrijgemaakt om wekelijks op Guido aanwezig te zijn”, vertelt Mark. “In het begin observeerden we vooral lessen, spraken veel met docenten en gaven tips.” Erik-Jan: “Met deze tips konden we samen met het aanpassingen in structuur, aandacht en roostering realiseren.”

Het betekent voor een leerling bijvoorbeeld soms meer thuiswerken met contactmomenten op school, een vast lokaal of op maandag opstarten met de mentor. Erik-Jan heeft gemerkt dat niet alleen leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte daar baat hebben. “De hele klas profiteert ervan.”

Verskillende succesfactoren

Mark ziet een paar belangrijke succesfactoren voor de samenwerking, zoals intrinsieke motivatie. “Een school moet het echt willen, niet alleen de directie, maar ook de docenten. Een geleidelijke invoering is ook essentieel. We hebben kleine stappen gezet en steeds gekeken wat werkte. Verder is fysieke aanwezigheid belangrijk. In het begin waren we regelmatig op locatie. Dat hielp enorm om vertrouwen op te bouwen. En je moet willen leren van elkaar. We brachten kennis over, maar leren nu zelf ook van Guido. Bijvoorbeeld op het gebied van vakdidactiek.”

Erik-Jan voegt daaraan toe dat blijvend contact een succesfactor is: “Je moet contact hebben en houden. Wij komen nu om de paar weken bij elkaar en kijken dan ook breder naar de regionale situatie.”

Uitdagingen en oplossingen

De samenwerking was niet altijd makkelijk. Mark: “Onze collega's waren eerst terughoudend om naar een reguliere school te gaan. Ze wilden niet overkomen als ‘de experts die het even komen uitleggen’. Door een open houding en gesprekken met docenten verdween die drempel.” Ook de docenten van GSG Guido moesten wennen. “We moesten een omslag maken als team, niet alleen als docenten en directie”, zegt Erik-Jan. “Alleen in gezamenlijkheid kan het slagen.”

De verandering betekent veel voor leerlingen en ouders. Erik-Jan: “Zij voelen dat er nu echt naar ze wordt gekeken en dat er veel mogelijk is. Daar zijn ze heel blij mee. Met wat aanpassing gedijen de leerlingen prima in een reguliere context.” Veel leerlingen gaan liever niet naar speciaal onderwijs, weet Mark. “Ze willen ‘gewoon’ naar school. Een reguliere schoolomgeving biedt ze een meer realistische voorbereiding op de maatschappij en ze hebben minder lange reistijden naar een speciale school.”

Geleerde lessen

Erik-Jan ziet meer samenwerkingen starten in de regio. “Die staan nog in de kinderschoenen en het duurt jaren voordat het lekker loopt. Scholen kunnen bij ons afkijken hoe wij het hebben gedaan.” Mark raadt scholen aan om gewoon te beginnen. “Je kunt alles van tevoren in plannen vatten, maar de praktijk is altijd anders. Start klein en evalueer regelmatig. Daarnaast is het belangrijk om niet te veel op te leggen.

“We hebben kleine stappen gezet en steeds gekeken wat werkte”

Geef scholen en docenten inspraak. Ga niet vertellen hoe het moet, maar vraag waar hun behoefte ligt.”

De twee juichen meer samenwerking tussen speciaal en regulier onderwijs toe. Mark: “Leerlingen kunnen hierdoor een passende plek krijgen zonder onnodige verwijzingen naar het speciaal onderwijs. Wij groeien hard, terwijl reguliere scholen best meer leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften kunnen opvangen.” Erik-Jan beaamt dit. “Als we willen dat leerlingen van speciaal onderwijs naar regulier onderwijs gaan, moet het regulier systeem zich aanpassen. Speciaal onderwijs zal altijd nodig blijven, maar dan alleen voor specifieke groep die het echt nodig heeft.”

Over Mariëndael vso en GSG Guido

Mariëndael vso biedt voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met een fysieke beperking, NAH, langdurige ziekte of internaliserende gedragsproblematiek, zoals autisme, angststoornissen en psychiatrische problematiek. Leerlingen kunnen op de school vmbo-basis tot en met havo volgen. De school is de afgelopen jaren flink gegroeid, wat de noodzaak tot samenwerking met andere scholen vergroot.

GSG Guido is een christelijke school voor voortgezet onderwijs met een sterke focus op inclusief onderwijs. Door de samenwerking kunnen ook leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften hier onderwijs volgen. Momenteel heeft Guido 198 leerlingen, waarvan 25 symbioseleerlingen. Daarnaast zijn er nog meer leerlingen met ondersteuningsbehoeften (denk aan hulp bij dyslexie).

V.l.n.r. Lotte Ikink,
Martijn Vooren,
Klazina de Smit,
Linda van Raaij,
Jovanka van
Huet-Lindeman

Lichtenbeek so en Prins Bernhardschool:

“Iedereen heeft er zin in en is enthousiast”

Lichtenbeek-directeur Martijn Vooren

Lichtenbeek werkt al succesvol samen met reguliere scholen in Ede, Elst en Arnhem. Deze samenwerkingen zijn gestart om kinderen uit verschillende regio's de mogelijkheid te bieden om dichtbij huis naar school te gaan. In Velp is de samenwerking nog in de beginfase, maar de eerste stappen zijn veelbelovend. “We kijken in elke gemeente waar onze kinderen vandaan komen of we daar een samenwerking kunnen opzetten”, vertelt Martijn. “In Velp zijn we net begonnen en het proces verloopt tot nu toe heel prettig.”

Totstandkoming van de samenwerking

De samenwerking in Velp kwam tot stand dankzij het samenwerkingsverband, dat scholen ondersteunt bij het realiseren van inclusief onderwijs. “Het samenwerkingsverband belde mij, enthousiast over wat we in Elst doen, en

stelde voor om een soortgelijke samenwerking in Velp te starten”, licht Martijn toe. Na overleg met de directeur van de basisschool in Velp en de teamleider van Elst, werd snel een afspraak gemaakt om de mogelijkheden te verkennen. Binnen drie weken zaten ze om tafel.

Verloop van de samenwerking

Martijn is erg te spreken over het voorspoedige proces in Velp. “Het verloopt heel goed omdat iedereen er zin in heeft en enthousiast is over de samenwerking. De eerste reacties zijn ook heel positief. We hebben met alle betrokkenen gesproken om hen te informeren en vragen te beantwoorden. Het team van de Prins Bernhardschool was direct enthousiast na een studiedag waarin we uitlegden hoe we in Elst werken. Ook de ouders van de medezeggenschapsraad waren positief en zagen geen bezwaren.”

Praktische uitvoering

Na de zomer start een Lichtenbeek-groep van vijf kleuters op de Prins Bernhardschool. “We hebben al een kleutergroep in een zorginstelling naast de school, en we gaan deze samenwerking nu dus uitbreiden naar de reguliere school”, vertelt Martijn. “De kleutergroep komt tussen de reguliere kleutergroepen. Per kind bekijken we hoe ze kunnen integreren in de reguliere groepen. We hopen na de kleuterperiode de samenwerking te kunnen doorzetten.”

Succesfactoren

Belangrijke succesfactoren voor een geslaagde samenwerking zijn een positieve houding ten opzichte van inclusief onderwijs, flexibiliteit, en alle betrokkenen vanaf het begin betrekken. “Het is essentieel om open en eerlijk te zijn over de uitdagingen en voordelen van de samenwerking”, benadrukt Martijn. “Het team moet bereid zijn om concessies te doen en extra werk te verrichten. Ook de begeleiding vanuit Lichtenbeek is belangrijk, met medewerkers die enthousiast zijn over het project.”

Voordelen voor leerlingen

De samenwerking biedt meer kinderen de mogelijkheid om dichtbij huis naar school te gaan, in een reguliere setting onderwijs te volgen, en met vriendjes en vriendinnetjes af te spreken na schooltijd. “Het geeft onze leerlingen een zo normaal mogelijke onderwijservaring”, zegt Martijn. “Voor de Prins Bernhardschool betekent het dat leerlingen leren dat de maatschappij breder is dan alleen hun eigen klas en dat er verschillende typen kinderen zijn.”

Toekomstvisie

Martijn heeft een duidelijke toekomstdroom: “Mijn droom is dat elk kind in zijn eigen wijk naar school kan gaan, samen met broertjes, zusjes en buurkinderen. Dat kinderen niet meer ver van huis naar school hoeven, maar gewoon lopend of rollend naar school kunnen gaan en in dezelfde klas zitten als hun buurkinderen.” Hoewel er voor kinderen met een intensieve ondersteuningsvraag nog een lange weg te gaan is, streeft hij ernaar zo veel mogelijk kinderen in een reguliere setting onderwijs te bieden. “De samenwerking laat zien dat het kan, met de juiste houding, flexibiliteit en betrokkenheid van alle partijen.”

Directeur
Robbert Schutte van
De Linde so, Janneke
van Loon, directeur
van OBS De Wizard,
Leerkracht
Katja van der Linden
van De Linde so,
Leerkrachten
Gwen van den Berg
en Linda Meijerink
van De Wizard

“Leren omgaan met verschillen, ook als die groter zijn”

Directeur Robbert Schutte van De Linde so ziet al een tijd dat zijn school vol is. “We hebben simpelweg geen plek voor nieuwe leerlingen. Tegelijkertijd moeten veel van onze kinderen ver reizen om op school te komen. Sommige leerlingen zitten dagelijks een half uur in een taxibusje. We willen het liefst dat kinderen in hun eigen wijk naar school kunnen.”

Hij bekeek of sommige leerlingen deels konden meedraaien op een reguliere school. “We hebben goed gekeken welke kinderen sociaal-emotioneel sterk genoeg zijn voor een grotere klas.” Robbert legde zijn plan voor aan Janneke van Loon, directeur van OBS De Wizard in Deventer-Oost. Zij was enthousiast, maar merkte dat niet iedereen in het team er meteen hetzelfde over dacht. “Sommige collega’s vonden het spannend en maakten zich zorgen over de impact op de dynamiek van de groep.

Daarom is belangrijk om goed te kijken welke leerlingen in welke groepen terechtkomen, omdat niet elke klas de juiste plek is.”

Klein begin met goede begeleiding

Inmiddels gaan drie leerlingen van De Linde wekelijks één dag naar De Wizard: twee bij groep 3 en een bij de kleuters. Leerkracht Katja van der Linden gaat mee als begeleider vanuit De Linde. “Overstappen naar een andere school is een bijzondere en intensieve ervaring”, vertelt Katja. “Ouders waren echter direct enthousiast en stonden open voor de verandering. Voor de leerlingen is het afhankelijk van hun persoonlijke situatie. Sommige kinderen vinden het spannend, terwijl anderen er blijmoedig mee omgaan.”

Janneke van Loon en Robbert Schutte

Leerkrachten Gwen van den Berg en Linda Meijerink van De Wizard durfden het aan om de leerlingen erbij te krijgen in de klas. “We wisten niet goed wat we konden verwachten”, vertelt Gwen. “Toch waren we ook nieuwsgierig: wat gaat het brengen? Nu zijn we een aantal maanden verder. De samenwerking met Katja loopt goed, de kinderen hebben een plekje gekregen in de klas en de leerlingen leggen steeds meer leuke contacten. Daar worden wij dan weer blij van.”

Positieve gevolgen zijn wederzijds

De samenwerking had al snel positieve gevolgen, zag Robbert. “Ouders zijn blij en de kinderen gaan met plezier naar school. Dat is een goed teken.” Een van de leerlingen ging eerst met een taxi naar een specialistische BSO, maar is overgestapt naar een reguliere BSO bij De Wizard. Katja: “Hij draait daar nu probleemloos mee en maakt vriendjes. Dat is echt winst.”

Ook de leerlingen op De Wizard profiteren van de samenwerking, vult Janneke aan. “Ze leren omgaan met verschillen, ook als die groter zijn. We zijn diverse initiatieven gestart om de groepen van de drie Linde-leerlingen te verbinden met hun groepen op De Wizard, zoals heen en weer vloggen en elkaar kaartjes schrijven. Zo bereiken we met dit kleinschalige project een grote groep leerlingen en dat is heel waardevol!”

Goede communicatie is essentieel

Volgens Robbert is het goed om voorzichtig te starten. “Begin klein en kijk wat werkt. Meteen meerdere dagen per week met tien kinderen is te veel. Nu kunnen we het goed monitoren en

eventueel bijsturen.” Ook goede communicatie met ouders en leerkrachten is essentieel. Robbert: “We evalueren regelmatig en blijven in gesprek. Ouders vinden het spannend, maar ze willen vaak ook graag dat hun kind zo veel mogelijk meedraait in een reguliere omgeving.”

Janneke deelt de visie van goede communicatie. “We hebben alle ouders op tijd laten weten dat we hiermee beginnen in twee groepen, als kleinschalig experiment. Dit ging goed; er kwamen geen vragen en we kregen alleen maar positieve berichten van ouders die het heel goed vinden dat we dit doen.”

Uitdagingen en toekomstplannen

Hoewel de pilot succesvol is, zijn er ook uitdagingen. “Een leerkracht voor drie kinderen is kostbaar”, geeft Robbert toe. “Gelukkig heeft het samenwerkingsverband subsidie vrijgemaakt om dit mogelijk te maken. Verder vraagt het lef van reguliere scholen. Je moet durven investeren in deze kinderen en de begeleiding die ze nodig hebben.” Janneke ziet vooral een praktische uitdaging: het vinden van voldoende tijd om elkaar als team te treffen. “De leerkrachten zijn bij elkaar op school geweest en we hebben periodiek overleg. Ik zou elkaar graag vaker zien.”

De interesse in de aanpak groeit. Andere scholen in Deventer hebben aangegeven hier ook mee aan de slag te willen. “Op termijn hopen we dat steeds meer kinderen in hun eigen wijk naar school kunnen”, zegt Robbert. De Linde heeft veel expertise in huis om te kunnen voldoen aan de juiste ondersteuningsbehoefte. “Leerkrachten uit het regulier onderwijs kunnen bij ons terecht voor specialistische kennis en ervaring.”

Janneke moedigt andere scholen aan: “Om deze aanpak succesvol te maken, moet je denken in mogelijkheden. Niet alle vragen hoeven vooraf te worden beantwoord; begin gewoon. Soms zal iets niet direct werken. Zoek dan een oplossing of durf ermee te stoppen. Ook dat vraagt lef.”

“Ik wil mensen helpen met mijn eigen levenservaring”

“Je weet niet hoe de toekomst loopt, maar je moet altijd gemotiveerd blijven. Ik wil een pedagogische opleiding doen, dan kan ik mensen later helpen met mijn eigen levenservaring.

Ik nam dingen aan van therapeuten die zelf ook veel hadden meegemaakt. Zij praatten niet vanuit het boekje, dat hielp mij. Ik kan het verschil maken doordat mijn hart ligt bij anderen helpen. Ik snap ze beter omdat ik weet hoe kinderen denken. Wanneer ze liegen bijvoorbeeld. Soms moet je ze ook een beetje matsen. En als je het goed doet, word je beloond, zeg ik altijd.”

Marijke van de Koot (16) Vester College

Onze expertise in 2029

We ontwikkelen en delen systematisch kennis

We denken creatief en toekomstgericht

Als we inclusiever onderwijs willen versterken, moeten we ook echt nieuwe paden inslaan. Daarbij denken we in mogelijkheden, stap voor stap, en met een open blik. In 2029 zijn concrete voorbeelden van deze creativiteit zichtbaar. We bouwen bijvoorbeeld met pabo's aan nieuwe onderdelen in het curriculum. En zetten onze eigen academie open voor iedereen die met leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte werkt. De vorm is niet het belangrijkste. Het gaat erom dat we onze expertise laagdrempelig en hoogwaardig beschikbaar maken.

We vergroten onze kennis over duurzaamheid – en passen die toe

We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat het thema duurzaamheid leeft in onze organisatie. Het past enorm goed bij ons. We krijgen er energie van. In 2029 dóén we niet alleen dingen op het gebied van duurzaamheid, maar hebben we ook een structuur om hier systematisch over te leren en die kennis weer te delen. We leren leerlingen hoe ze goed omgaan met de wereld om hen heen. Dat zit in ons burgerschaps-onderwijs, maar ook in hoe we zelf werken. In ons materiaalgebruik, in de keuzes die we maken, in onze gebouwen. Bovendien draagt inclusiever samenleven zélf bij aan een duurzamere wereld.

Als kinderen samen opgroeien, met gelijke kansen, ontstaat er meer verbondenheid en zorg voor elkaar. Dat is waar we naartoe werken!

Onze kennis en expertise vormen een belangrijk deel van ons DNA. En ze zijn voorwaardelijk om onze ambities waar te kunnen maken. Daarom hebben we in 2029 een sterke structuur om kennis en expertise te ontwikkelen en te delen. Met elkaar, en met anderen.

We doen nu al veel op dit gebied. Zo leren we van en met elkaar in het overleg met hoofden en directeurs (F3), hebben we een leiderschapsprogramma opgezet, en delen we kennis via ons intranet. Maar er is meer samenhang en doelgerichtheid nodig, om ervoor te zorgen dat de kennis in onze organisatie iederéén bereikt. En om die vervolgens ook naar buiten te kunnen brengen. Of om kennis die we ergens anders opdoen, weer te delen met onze collega's.

Onze ondersteunende dienst trekt hiervoor samen op met onze scholen. Daarnaast wordt kennisdeling tussen onze scholen een vast onderdeel van onze jaarplannen en hoe we werken. Collegiale consultatie speelt daarbij een belangrijke rol. Veel collega's vragen erom, en het verbetert de kwaliteit van ons onderwijs.

We zetten onze kennis en expertise bovendien in, via de nieuw te vormen onderwijsregio's. Hier kunnen collega's uit het regulier onderwijs deelnemen aan ons scholingsaanbod. Hierover maken we heldere afspraken met de onderwijsregio's.

Niels Westendorp, docent en media-enthousiasteling bij Het Bariet

“Denk niet in hokjes, maar deel kennis over de grenzen van scholen heen”

Niels Westendorp is docent op Het Bariet en een bevlogen aanjager van media- en techniekonderwijs. Hij past dit onderwijs het liefst direct toe in de klas. Niels vertelt over het belang van kennisdeling, zijn ervaringen met een bovenscholse verrijgingsjaar en hoe hij leerlingen laat groeien door ruimte te geven aan nieuwsgierigheid en creativiteit.

Je bent mentor van een maatwerkgroep.

Wat houdt dat precies in?

“In de maatwerkgroep zitten leerlingen die net even wat meer maatwerk en veelal structuur kunnen gebruiken om tot ontwikkeling te komen. Ik ben veel bij hen in de klas, maar daarnaast probeer ik iets te betekenen voor andere groepen, vooral op het gebied van media en techniek. Dat is echt mijn passie.”

Waar komt die passie vandaan?

“Dat zit er al van jongs af aan in. Ik ben altijd nieuwsgierig geweest naar moderne technologie en hoe je dat kunt inzetten in het onderwijs. Toen ik tijdens een verrijgingsjaar bovenscholse aan de slag kon met het thema maakonderwijs en media, heb ik die kans met beide handen aangegrepen.”

Wat houdt zo’n verrijgingsjaar in?

“Ik kon bij verschillende scholen van De Onderwijsspecialisten inventariseren wat zij al doen op het gebied van media en techniek. Het doel was om verbinding te leggen, een bovenscholse vakgroep te starten en kennis te delen. Ik zag al snel dat er ontzettend veel gebeurt, maar dat die kennis vaak binnen de muren van de school blijft.”

Wat heb jij met die kennis gedaan?

“Na een jaar heb ik het stokje overgedragen aan een collega en ik vind het mooi om te zien dat de bovenscholse werkgroep het afgelopen jaar meerdere keren bij elkaar heeft gekeken. Zelf ben ik alle opgedane inspiratie en kennis gaan inzetten op Het Bariet. Samen met mijn collega Björn geef ik nu op woensdagmiddag maak- en medialessen aan de jongste leerlingen. Elke week staat een ander thema centraal, zoals robotica of het maken van een game. We geven leerlingen veel ruimte om zelf te ontdekken. Dat werkt: ze kijken echt uit naar deze lessen.”

Wat maakt de maaklessen zo bijzonder voor leerlingen?

“Ze krijgen de kans om zelf initiatief te nemen. Dat zijn momenten waarop je ziet dat ze groeien, niet alleen in vaardigheden, maar ook in zelfvertrouwen. We werken graag doelgericht, maar ik geloof ook in ruimte voor spontaniteit. Soms ontstaan de mooiste

leermomenten juist doordat we niet alles vooraf vastleggen. Bijvoorbeeld wanneer een leerling spontaan besluit een ander iets uit te leggen, bijvoorbeeld hoe een VR-bril werkt. Dat soort ervaringen zijn vaak waardevoller dan vooraf bedachte lesdoelen.”

Is het ingewikkeld om extern materiaal te gebruiken?

“Dat dachten we eerst, maar tijdens een project over open leermaterialen ontdekten we dat veel materiaal prima toepasbaar is in het speciaal onderwijs. Je moet soms wat aanpassen en dat zijn wij in ons onderwijs ook wel gewend. Het is vooral belangrijk dat je de kans ziet en niet te snel denkt: “Dat is niets voor ons.” Ik geloof sterk in bovenscholse samenwerking. Verschillende type onderwijs kunnen prima door elkaar heen lopen.”

Wat is er nodig voor dit soort onderwijs?

“Ruimte. Ruimte om te proberen, om los te laten, om samen te werken. En je moet weten waar je kennis en materialen kunt halen. Dat hoeft niet altijd iets te kosten. Er zijn zoveel plekken waar je terecht kunt: andere scholen, bibliotheken, Futurelabs. Het gaat niet zozeer om de spullen, maar veel meer om durven en doen.”

Wat wil je andere scholen meegeven?

“Gebruik de kennis die er al is binnen onze organisatie. Ga bij elkaar kijken en richt je blik ook buiten je eigen school. Ik sluit bijvoorbeeld graag aan bij bijeenkomsten van het iXperium of MakerCosmos. Daar haal ik ideeën op die ik direct kan toepassen.”

Tot slot: wat betekent dit voor de leerlingen?

“Heel veel. Ze leren samenwerken, communiceren, creatief denken. En misschien nog wel belangrijker: ze ervaren succes. Soms in resultaat, soms in contact met een ander. En dat allemaal doordat ze de ruimte krijgen om te ontdekken. Onderwijs moet ook gewoon leuk zijn. Dan komt het leren vanzelf.”

Wie is Niels?

Niels werkt zo’n 17 jaar in het speciaal onderwijs, waarvan ruim 15 jaar op Het Bariet. Daarvoor werkte hij in de gehandicap-tenzorg. Op latere leeftijd deed hij de pabo via een duaal traject.

Van worsteling
naar groei:

Fynn vindt zijn plek
op Het Hofpark

Fynn (12) uit Apeldoorn begon zijn schoolcarrière op een reguliere jenaplanschool. In de kleuterklas leek alles goed te gaan, maar toen ontstonden er toch problemen. Fynn had moeite met overzicht houden en reageerde vaak primair en explosief, vooral omdat hij zich verbaal niet goed kon uiten. In groep 1 overleed zijn opa, met wie hij een hechte band had. Zijn moeder Claudia dacht dat zijn gedrag mogelijk daarmee te maken had, maar het bleek anders te liggen.

De school schakelde hulp in van Entrea Lindenhout. Zij observeerden Fynn in de klas en lieten hem enkele keren naar dagopvang komen voor monitoring. Uiteindelijk was het advies dat speciaal onderwijs beter bij hem zou passen. Claudia vond dat moeilijk. "Het ging tegen mijn gevoel in", vertelt ze. "Ik wilde hem geen stempel geven."

De twijfel sloeg toe

Zouden ze het toch proberen in groep 3? Claudia: "Bij zwemles begon hij pas echt te zwemmen toen hij de bodem niet meer onder zijn voeten voelde. Zou het op school misschien ook zo gaan?" Uiteindelijk besloten ze de gok niet te wagen en de overstap te maken naar Het Hofpark in Apeldoorn. En daar bloeide Fynn op.

"De afgelopen jaren is hij mentaal enorm gegroeid", zegt Claudia. "Hij kan zich nu veel beter uitdrukken en zijn grenzen aangeven." Emoties benoemen is soms nog wel lastig. Hij zegt nog bijna dagelijks 'ik ben boos', ook als dat niet precies is wat hij voelt, maar hij reageert niet meer explosief. "Ik weet nog dat hij een keer thuiskwam en vertelde dat zijn leerkracht boos was geworden. Fynn had toen rustig gezegd: 'Ik ga eerst naar oranje, niet meteen naar rood.'" Mooi om te zien dat hij doorhad hoe je dat werkt en de leerkracht advies gaf."

Alles is nu relaxed

Fynn zit inmiddels in groep 8. De rust in de kleine klas van twaalf leerlingen doet hem goed. Eerder moest hij na aankomst op school een paar minuten buiten de klas wachten om te 'landen' vanwege de vele prikkels, maar nu is hij ontspannen en gaat meteen naar binnen. "Alles is relaxed in de klas, mede door de rust en aandacht van het team", zegt Claudia. "Fynn gaat met plezier naar school."

Volgend jaar maakt hij de overstap naar het Gentiaan College. Hoewel hij het advies vmbo-t/havo kreeg, kiest Claudia bewust voor vmbo-kader/t. "Fynn is geen boekenkind, maar meer praktisch ingesteld. Met beide richtingen kan hij naar mbo-niveau 3 of 4. En als hij zich gaat vervelen, kan hij altijd nog overstappen. Ik wil liever dat hij succeservaringen opdoet dan dat hij constant op zijn tenen moet lopen."

"Alles is relaxed in de klas,
mede door de rust en
mede door de rust
en aandacht van
het team"

Met goede zin naar school

Fynn vertelt zelf: "De nieuwe school was even wennen, maar op de oude school zat ik in een hele drukke klas. Hier is het veel rustiger. In het begin vond ik het spannend, maar nu heb ik zin om naar school te gaan. Vooral gym vind ik leuk. En rekenen. Daar ben ik goed in. Ik krijg vaak moeilijkere sommen dan mijn klasgenoten. Mijn gedrag is ook beter geworden. Vroeger werd ik snel boos. Nu niet meer. Ik vind dit een hele fijne school met leuke leerlingen."

Claudia straalt als ze over haar zoon praat. "Ik ben trots op hoe hij gegroeid is. Natuurlijk kan ik hem soms nog steeds achter het behang plakken", zegt ze met een knipoog naar hem, "maar hij is ook ontzettend lief en behulpzaam." Dat blijkt als Fynn op het schoolplein op een juf afrent om haar een knuffel te geven, iets wat hij volgens Claudia vaak doet.

Leerling met een strik erom

Leerkracht Mathijs weet nog goed hoe Fynn in groep 7 bij hem in de klas kwam. "Eerst dacht ik: oei, is dat die jongen die met stoelen gooit? Maar Fynn heeft hier op school een prachtige leercurve laten zien. Veel leerlingen komen hier gefrustreerd en boos binnen, net als Fynn. Maar het gaat nu heel goed met hem. Ik maak me absoluut geen zorgen over zijn stap naar het Gentiaan College. Hij is echt een voorbeeldige leerling, met een strik erom. Ik ga hem missen."

Michelle Hieltjes

Samen duurzaam: ideeën die het verschil maken

Duurzaamheid leeft bij De Onderwijsspecialisten. Niet als een los project, maar als een manier van denken en doen die door alle lagen van de organisatie stroomt. Van zonnepanelen op het dak tot wormenbakken op het schoolplein: samen bouwen we aan een toekomst waarin we bewust omgaan met onze omgeving. Het goede nieuws: we doen al van alles. En we inspireren je graag met mooie voorbeelden van projecten op scholen!

Slim met energie

Onze schoolgebouwen worden steeds groener. Dankzij slimme maatregelen en het gebruik van groene stroom, daalt onze CO₂-uitstoot. Op steeds meer locaties wekken we zelf energie op met zonnepanelen. Zo maken we onze gebouwen klaar voor de toekomst..

Duurzaam onderweg

Ook onderweg kiezen we steeds vaker voor duurzaam. Met initiatieven zoals de Week van de Duurzame Mobiliteit, het fietsplan en elektrische laadpalen stimuleren we medewerkers om bewust te reizen. Minder uitstoot, meer beweging: goed voor mens én milieu.

Afval? Liever niet.

Afval scheiden is inmiddels de norm. Steeds meer scholen scheiden PMD en stimuleren hergebruik via de Weggeefhoek op Mijn Digitale Werkplek. Oude IT-apparatuur krijgt een tweede leven of wordt verantwoord gerecycled. Zo verminderen we restafval én besparen we grondstoffen.

Stap voor stap

Duurzaamheid is ook een leerproces. Met de koersbox duurzaamheid, het Duurzaam Ontdek Lab en educatieve projecten, maken we duurzaamheid tastbaar en leuk. Leerlingen bedenken zelf oplossingen, van tweedehandskledingbeurzen tot tegelwippen, en nemen zo het voortouw in verandering.

Michelle verbindt duurzaamheidskrachten

Als medewerker Duurzaamheid is Michelle Hieltjes hét aanspreekpunt voor scholen die werk willen maken van duurzaamheid. Ze ondersteunt bij gastlessen, subsidieaanvragen, afvalscheiding en duurzame praktijkopdrachten. Samen met Green Teams werkt ze aan meer bewustwording en duurzamere keuzes op school. Ook leerlingen worden actief betrokken. Michelle verbindt mensen, ideeën en initiatieven en zorgt dat duurzaamheid echt van de grond komt, binnen én buiten de organisatie.

Soep van restjes: duurzaam én verbindend

Op De Bolster gooien ze restjes niet weg, maar maken er soep van. Leerlingen verzamelen overgebleven groenten en koken samen een verse pan soep. Iedereen draagt bij: van het snijden van groenten tot het samen proeven. Zo leren leerlingen spelenderwijs over voedselverspilling, samenwerken en gezond eten.

15.000 duurzame kilometers: een winnende uitdaging

Tijdens de Duurzaam Reizen Challenge reisden medewerkers van De Onderwijsspecialisten massaal op een milieuvriendelijke manier naar het werk. De actie is opgezet door leerlingen van Mariëndael vso en leverde meer dan 15.000 duurzame kilometers op, plus een besparing van ruim 2.100 kg CO₂. Met creatieve bijdragen als carpool karaoke en skeeleren naar het werk werd duurzaamheid leuk én verbindend. De gouden fiets ging naar Onderwijzorggroep De Kameleon, die uitblonk in duurzame kilometers én enthousiasme.

Warmetruiendag: warm van binnen

Op De Rabot deden leerlingen enthousiast mee aan Warmetruiendag: in dikke truien leerden ze over klimaatverandering, CO₂-uitstoot en hoe verwarming werkt – thuis én op school. De verwarming bleef uit maar met dansjes en creatieve ideeën hield iedereen zich warm. De actie vond in 2025 plaats op vijf scholen en draagt bij aan het doel om de CO₂-uitstoot van gebouwen te verlagen. Zo wordt duurzaamheid niet alleen besproken, maar ook beleefd.

“Ik ben trots op alle initiatieven die vanuit de leerlingen zelf komen.

Samen maken we het verschil.”

Michelle Hieltjes,

medewerker Duurzaamheid bij De Onderwijsspecialisten

Plastic soep? Speel het weg!

Leerlingen van De Onderwijsspecialisten ontwikkelen in het Duurzaam Ontdek Lab diverse spellen over thema's als energie, afval en natuur. Daarvoor bedachten leerlingen onder meer een spel over plastic soep. Het doel: door quizvragen goed te beantwoorden een schildpad bevrijden uit een buis vol water en plastic. Leerlingen denken mee over de aankleding van het spel, kiezen de geluiden en spreken zelf de vragen in. Zo leren ze spelenderwijs over plasticvervuiling én dragen ze bij aan de ontwikkeling van het spel. Een prachtig voorbeeld van duurzaamheid, creativiteit én eigenaarschap.

Een prachtig voorbeeld van duurzaamheid, creativiteit én eigenaarschap.

Leren met je zintuigen in een voedselbos

In voedselbos Bosnodig ontdekken leerlingen de natuur met al hun zintuigen. Ze speuren naar insecten, ruiken aan kruiden en leren spelenderwijs over biodiversiteit. Leerlingen van Anne Flokstra vso raakten zelfs zo geïnspireerd dat zij besloten op hun eigen schoolplein een mini-voedselbos te realiseren. Met dit idee wonnen ze de eerste prijs van een landelijke challenge “duurzaam onderwijs” Vier leerlingen van de school zetten zich als bosambassadeurs actief in voor de aanleg en het gebruik van het mini-voedselbos.

“Later wil ik
auto’s verkopen”

“Ik zag toen ik klein was allemaal spullen liggen. Ik vroeg aan mijn vader wat dat al voor spullen waren. Het waren de oude visspullen van mijn overleden opa en van mijn vader. Toen heeft mijn vader me leren vissen, en nu doen we het samen.”

“Ik ben niet heel goed in vissen maar ik doe met mijn vader mee aan wedstrijden. Als ik dan beet heb voel ik me heel blij.

Later wil ik bij Lamborghini werken, auto's verkopen. Ik ben best goed in samenwerken. Ik heb een tafel getimmerd met mijn vader en broer. Ik vond dat leuk om te doen.”

Stijn Jansen (9) De Blink